

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 75/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o.**, Laurinská 4, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Bizoňom, LL.M., Laurinská 4, Bratislava, proti opatreniu Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B1-32CbR/23/2022 z 2. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) opatrením mestského súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté opatrenie, vrátil vec mestskému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa podnetom z 2. februára 2022 domáhala výmazu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] v likvidácii, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „spoločnosť“), z obchodného registra s poukazom na § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka. Podnet bol odôvodnený tým, že spoločnosť vstúpila 15. mája 2014 do likvidácie, pričom likvidátor do 31. decembra 2020 neuložil do zbierky listín zoznam majetku v zmysle § 768s ods. 8 Obchodného zákonníka. Podľa § 768s ods. 9 Obchodného zákonníka sa predpokladá úpadok spoločnosti, čo je dôvodom na jej výmaz v zmysle predmetného ustanovenia.

3. Dňa 8. februára 2022 sťažovateľka podaný podnet doplnila o zoznam osôb, ktoré môžu byť vymazané, ktorý bol zverejnený v Obchodnom vestníku č. 68/2021 12. apríla 2021 pod č. R028736, medzi ktorými bola uvedená aj spoločnosť.
4. Dňa 7. apríla 2022 sťažovateľka podaný podnet doplnila o odpoveď Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré odpovedalo, že sa mu javí, že spoločnosť by mala byť vymazaná z obchodného registra, aby teda sťažovateľka podala návrh na výmaz spoločnosti. Sťažovateľka zároveň poukázala na skutočnosť, že napríklad Okresný súd Nitra vymazal všetky takéto subjekty už v novembri 2021.
5. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 32CbR/23/2022-25 z 18. októbra 2022 návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra zamietol.
6. Na odvolanie sťažovateľky Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 1Cob/171/2022-44 z 28. februára 2023 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil.
7. S účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k prechodu výkonu súdnictva v obchodnoprávných veciach z okresného súdu na mestský súd.
8. Mestský súd napadnutým opatrením sťažovateľke oznámil, že v predmetnej veci neeviduje podanie návrhu na výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra zo strany oprávnenej osoby a zároveň nevidel žiadny zákonný dôvod *ex offio* výmazu z obchodného registra, keďže podnet sťažovateľky je nedôvodný.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Podstatou argumentácie sťažovateľky je to, že podľa jej názoru napadnuté opatrenie mestského súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné.
10. S účinnosťou od 1. októbra 2020 bola zákonom č. 390/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, prijatá novela Obchodného zákonníka, ktorou sa doplnilo nové ustanovenie § 768s.
11. Podľa dôvodovej správy k predmetnej novele toto ustanovenie predstavuje intertemporálne ustanovenie v súvislosti s likvidáciami začatými pred navrhovanou účinnosťou tohto zákona. Navrhované ustanovenie má tiež za cieľ zistiť, ktoré z likvidácií začatých po účinnosti tohto návrhu zákona majú predpoklady na ich úspešné ukončenie (najmä v prípade dlhotrvajúcich likvidácií). Tiež sa navrhuje upraviť domnienku úpadku spoločnosti v prípade, ak likvidátor nesplní svoju povinnosť podľa § 768s ods. 8 Obchodného zákonníka. Hlavnou motiváciou pre navrhnuté riešenie je záujem zabezpečiť efektívnejšie plnenie základnej funkcie obchodného registra, t. j. funkcie informatívnej a funkcie zabezpečenia právnej istoty (dôvery tretích strán v údaje v ňom uvádzané).
12. V danom prípade mestský súd nespochybnil, že spoločnosť vstúpila do likvidácie pred 1. októbrom 2016 a zároveň jej likvidátor v lehote do 31. decembra 2020 neuložil do zbierky listín zoznam majetku [teda že by inak boli splnené podmienky podľa § 768s ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka]. Keďže napadnuté opatrenie neobsahuje v podstate žiadne odôvodnenie, prečo spoločnosť nebola vymazaná, iba že predmetná zapísaná osoba bola zo zoznamu vyňatá, dôvody vydania napadnutého opatrenia je potrebné hľadať v predchádzajúcom uznesení

č. k. 32CbR/23/2022-25 z 18. októbra 2022, najmä v jeho bode 8, kde súd uviedol, že v danom konkrétnom prípade registrový súd zistil, že predmetná obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] v likvidácii, pravidelne zakladá do zbierky listín účtovné závierky za príslušné účtovné obdobie. Spoločnosť naposledy založila účtovnú závierku za rok 2020 aj za rok 2021, pričom táto skutočnosť poukazovala na to, že spoločnosť je funkčná, a preto ju nebolo možné považovať za spoločnosť, pri ktorej sa predpokladá úpadok podľa § 768s ods. 9 Obchodného zákonníka, a došlo k jej vyňatiu zo zoznamu vymazávaných osôb.

13. Sťažovateľka touto sťažnosťou namieta, že keď mestský súd ani po podnete sťažovateľky nevykazal spoločnosť z obchodného registra, konal svojvoľne. V § 768s ods. 4 Obchodného zákonníka sú totiž taxatívne stanovené dôvody, kedy zapísaná osoba nebude vymazaná, avšak samotné podávanie daňových priznaní (bez akejkoľvek ďalšej inej preukázanej činnosti) medzi ne nepatrí. Toto je iba plnenie si (niektorých) daňových povinností, nič viac, nič menej. Mestský súd si očividne vymyslel nový dôvod na vyňatie zo zoznamu vymazávaných osôb, ktorý ale z § 768s ods. 4 Obchodného zákonníka nevyplýva. Nemožno ho vyvodiť ani z dôvodovej správy k predmetnej novele. Takým dôvodom by podľa písm. c) predmetného ustanovenia bolo iba to, ak by spoločnosť podala do 12. októbra 2021 odôvodnený návrh, že je v zozname uvedená nedôvodne. Mestský súd ale podanie takéhoto návrhu nekonštatoval, preto jednoznačne sú splnené zákonné podmienky na výmaz spoločnosti z obchodného registra.

14. Neobstojí ani ďalší argument mestského súdu, že došlo k vymazaniu osôb k rozhodnému dátumu tzv. automatizovaným výmazom realizovaným ministerstvom spravodlivosti, ktorý je toho času ukončený, a ďalší výmaz už nebude prebiehať. Rovnaký podnet sťažovateľka adresovala aj ministerstvu spravodlivosti, ktoré odpovedalo, že je iba správcom informačného systému obchodného registra z technického hľadiska, pričom výmazy zapísaných údajov vykonávajú už registrové súdy. Po posúdení podnetu sa ministerstvu spravodlivosti práveže javilo, že spoločnosť by mala byť vymazaná z obchodného registra, no zároveň uviedlo, že to nebráni aktívnemu konaniu sťažovateľky a podaniu návrhu na výmaz spoločnosti.

15. Záverečné konštatovanie mestského súdu, že nezačína konanie na základe podnetu, iba svedčí o tom, že súd nesprávne pochopil podstatu celého procesu výmazu spoločností v zmysle § 768s Obchodného zákonníka. Tento totiž nepočíta s tým, že by sa vyžadovalo formálne začatie konania, aby mohlo dôjsť k výmazu spoločnosti. Sťažovateľka sa domáhala, aby si zodpovedná osoba na mestskom súde, zjednodušene povedané, iba sadla k počítaču a vymazala spoločnosť z obchodného registra, k čomu v zmysle zákona už dávno malo dôjsť.

16. Sťažovateľka v tejto súvislosti dáva do kontrastu postup mestského súdu (resp. pred ním okresného súdu), ktorý si iniciatívne sám vymyslel dôvod, pre ktorý nevykaže spoločnosť z obchodného registra, s postupom Okresného súdu Nitra pri výmazu spoločnosti [REDAKOVANÉ] v likvidácii. Okresný súd Nitra vymazal túto spoločnosť z obchodného registra napriek tomu, že z vlastnej činnosti mal vedomosť, že táto je funkčná, pretože na Okresnom súde Nitra ešte nebol právoplatne skončený toho času 14-ročný súdny spor týkajúci sa majetku [REDAKOVANÉ] v likvidácii. Tu si Okresný súd Nitra nevykazal dôvod, pre ktorý [REDAKOVANÉ] v likvidácii nevykaže, ale postupoval striktne podľa § 768s Obchodného zákonníka. Krajský súd v Nitre následne zastavil odvolacie konanie v príslušnom súdnom spore. Vec bola posudzovaná aj ústavným súdom, ktorý sťažnosť právneho

nástupcu [REDACTED] vo vzťahu k žalovanej pohľadávke odmietol uznesením sp. zn. III. ÚS 109/2023 z 2. marca 2023.

17. Sťažovateľka, aj keď ju mestský súd neposúdil ako oprávnenú osobu na podanie návrhu, mala legitímne očakávanie, že mestský súd vymaže spoločnosť aj bez podania návrhu, pretože mu tak prikazuje § 768s Obchodného zákonníka. Spôsob vybavenia predmetného podnetu je preto prejavom jurisdikčnej svojvôle, ktorým došlo k porušeniu označených základných práv a slobôd sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Dňa 1. júna 2023 nadobudol účinnosť § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého „od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach vrátane vecí podľa § 23 a § 26 až § 29 Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a agendy konkurzu, reštrukturalizácie, oddĺženia a obchodného registra z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III.“. Podľa ods. 5 tohto ustanovenia „v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti z osobitných vzťahov sudcov k štátu z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III, ak ide o sudcov, ktorých prevažujúci obsah rozhodovacej činnosti tvorí agenda podľa odseku 2 písm. c)“. V napadnutom konaní po 1. júni 2023 je oprávnený a povinný konať mestský súd ako právny nástupca okresného súdu.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľka namieta, že napadnutým opatrením mestský súd porušil jej označené práva z dôvodu, že napadnuté opatrenie mestského súdu je arbitrárne, pretože mestský súd nevyrazil spoločnosť z obchodného registra.

21. Z napadnutého opatrenia mestského súdu vyplýva, že registrový súd konštatuje, že na základe uvedeného podnetu nie je možné začať registrovým súdom *ex offi*o konanie o zrušení spoločnosti podľa § 309 a nasl. Civilného mimosporového poriadku, keďže uvedená spoločnosť už je odo dňa 15. mája 2014 zrušená s likvidáciou.

22. Ďalej sa v napadnutom opatrení uvádza, že z dôvodovej správy novely Obchodného zákonníka vo vzťahu k § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka vyplýva, že registrový súd spoločne s ministerstvom spravodlivosti zabezpečia výmaz subjektov, ktoré nespádajú do novej definície zapisovanej osoby do obchodného registra, a to s cieľom výmazu tzv. neaktívnych spoločností

zapísaných v obchodnom registri. V jednom zo zoznamov boli podľa § 768s ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka aj právnické osoby, ktoré vstúpili do likvidácie pred 1. októbrom 2016 a predpokladal sa ich úpadok. Predmetná zapísaná osoba bola zo zoznamu vyňatá. Následne došlo k vymazaniu osôb k rozhodnému dátumu tzv. automatizovaným výmazom realizovaným ministerstvom spravodlivosti. Automatizovaný proces výmazu obchodných spoločností v likvidácii podľa § 768s ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka je toho času ukončený a ďalší výmaz už nebude prebiehať.

23. Mestský súd v závere napadnutého opatrenia uvádza, že registrový súd oznamuje sťažovateľke, že neevviduje podanie návrhu na výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra zo strany oprávnenej osoby, a preto nemôže vykonať výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra. Likvidácia spoločnosti [REDAKOVANÉ], naďalej aktívne prebieha a už začatú likvidáciu spoločnosti je možné dokončiť iba v súlade s príslušným § 75j a nasl. Obchodného zákonníka. Mestský súd z obsahu podnetu nevidel žiadny zákonný dôvod *ex offio* výmazu spoločnosti z obchodného registra.

24. Ústavný súd v prvom rade skúmal, či ústavná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

26. V konaní o ústavnej sťažnosti je kritériom aplikovateľnosti označených článkov ústavy a dohovoru materiálna povaha predmetu konania, t. j. predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavnú sťažnosť možno úspešne uplatniť vtedy, ak medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím porušovateľa existuje príčinná súvislosť vo vzťahu k osobe sťažovateľa (m. m. I. ÚS 93/2020, III. ÚS 39/2020, IV. ÚS 149/2020, I. ÚS 50/2022). Takýto vzťah typicky neexistuje vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom alebo stranou napadnutého konania, resp. rozhodnutia. Rovnako je ústavným súdom ustálené, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd.

27. Ústavný súd zistil, že o takú situáciu v prerokúvanom prípade nejde. Ústavná sťažnosť, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie označených práv napadnutým opatrením mestského súdu, je podľa názoru ústavného súdu podaná zjavne neoprávnenou osobou. Ústavný súd konštatuje, že z ústavnej sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľka bola štatutárnym orgánom, likvidátorom alebo spoločníkom ani právnym zástupcom spoločnosti, ktorej výmaz navrhla vykonať na základe svojho podnetu. Sťažovateľka ani netvrdila, ani nepreukázala právny záujem na zosúladení správnosti údajov zapísaných v obchodnom registri. Zapísané údaje danej spoločnosti sa sťažovateľky vôbec netýkajú. Taktiež sťažovateľka netvrdila ani nepreukázala žiaden právny vzťah k likvidácii ani výmazu danej spoločnosti z obchodného registra. Prípadný výmaz danej spoločnosti

sa netýka žiadnych práv sťažovateľky. Neuskutočnením výmazu danej spoločnosti tiež nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľky z dôvodu nedostatku príčinnej súvislosti, keďže sťažovateľka nepreukázala žiaden právny záujem na výmaze spoločnosti z obchodného registra. Absentuje tu teda právny vzťah medzi sťažovateľkou a spoločnosťou, ktorej výmazu sa sťažovateľka dožadovala svojím podnetom. Z toho vyplýva, že sťažovateľka nemá aktívnu procesnú legitimáciu domáhať sa vlastným návrhom (ústavnou sťažnosťou) pred ústavným súdom porušenia označených základných práv napadnutým opatrením mestského súdu vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka sa nedomáhala ochrany svojich základných práv alebo slobôd, ale domáhala sa ochrany základných práv a slobôd inej osoby, ku ktorej nepreukázala žiaden právny vzťah.

28. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

29. S poukazom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľky uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu